

Біленька Людмила Володимирівна,
студент 1-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: Козодой Л.М.,
доцент кафедри конституційного
права та прав людини, кандидат
юридичних наук

МЕТОДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ ПО ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ І СВОБОД ДИТИНИ

Турбота про підростаюче покоління хвилює не лише громадськість нашої держави, але і весь світ: що відображено в Конвенції про права дитини, яка була схвалена Генеральною Асамблеєю ООН 20 листопада 1989 року і набрала чинності для України з 27 вересня 1991 року [1].

Ратифікувавши цю Конвенцію держава взяла на себе зобов'язання в проблемах забезпечення прав людини. Повага ж прав людини починається із ставлення суспільства до своїх дітей.

Одним із важливих органів по забезпеченню прав дітей є органи поліції, діяльність якої може бути оцінена як частина юридичних гарантій здійснення суб'єктивних прав і свобод дитини в силу того, що вона у відповідності з правовими приписами повинна сприяти дитині використати надані можливості діяти певним чином. Без цих дій здійснення суб'єктивного права було б в багатьох випадках неможливим.

Забезпечуючи суб'єктивні права дитини, поліція повинна діяти в межах своєї компетенції, що передбачається законодавством. Для забезпечення ефективної діяльності поліції по забезпеченню реалізації прав дитини особливе значення мають методи діяльності і конкретність правового регулювання такої діяльності.

Під методами діяльності поліції по забезпеченню реалізації прав і свобод дитини слід розуміти засоби, способи та

прийоми за допомогою яких співробітники поліції створюють належні умови для здійснення суб'єктивних прав, а також поновлення порушеного права дитини та припиняють правопорушення.

До загальних методів по забезпеченню прав і свобод дитини можна віднести такі: 1) переконання; 2) примусу, які в свою чергу складаються із методу переконання; методу правового виховання; - попередження порушень прав громадян, в тому числі і дитини; - взаємодія з іншими державними органами і громадськими організаціями з метою забезпечення даних прав. А також методи примусу до яких відносяться: методи присікання порушених прав дитини; поновлення порушених прав і свобод; та притягнення до відповідальності осіб, які порушили права і свободи дитини.

Всі названі методи повинні забезпечувати умови для забезпечення реалізації прав і свобод дитини органами внутрішніх справ, які виступають як частина юридичних гарантій прав і свобод.

У структурі механізму реалізації прав і свобод дитини поліція відіграє важливу роль через свою діяльність по забезпеченню охорони і захисту прав і свобод, яка має дві сторони - зовнішню і внутрішню. Зовнішня сторона діяльності по забезпеченню реалізації прав і свобод дитини характеризується тим, що поліція: 1) виконує свої завдання неупереджено, в точній відповідності з законом; 2) поважає гідність особи і виявляє до неї гуманне ставлення; 3) захищає права людини, в тому числі і дитини; 4) не розголошує відомостей, які стосуються особистого життя і дитини, не принижують її честі і гідності; 5) тимчасово, в межах чинного законодавства, обмежує права і свободи особи, якщо без цього неможливо виконати покладені на неї обов'язки; 6) забезпечує право на захист та інші права затриманих та взятих під варту; 7) вживає всі передбачені законом заходи для поновлення порушеного права.

Внутрішня сторона діяльності поліції характеризується тим, що: 1) у межах своїх завдань і функцій, своєї компетенції виконує свої обов'язки і права; 2) застосовує заходи фізичного впливу, спеціальні засоби і вогнепальну зброю; 3) використовує правові і організаційні форми і методи при забезпеченні прав людини і громадянина; 4) сама не повинна порушувати закони, права і свободи особи [2, ст.379].

Кримінально-правова та кримінально-процесуальна форми діяльності поліції по забезпеченню прав і свобод дитини дозволяє максимально забезпечити права дитини в сфері кримінального судочинства. Відповідно до Кримінального кодексу України кримінальній відповідальності підлягають особи, яким до вчинення злочину минуло шістнадцять років. Особи, які вчинили злочин у віці від чотирнадцяти до шістнадцяти років, підлягають кримінальній відповідальності лише за особливо тяжкі злочини такі як: вбивство, посягання на життя державного чи громадського діяча, працівника правоохоронного органу та інше, умисне заподіяння тілесних ушкоджень, що спричинили розлад здоров'я, зґвалтування, крадіжка, грабіж, розбій, злісне або особливо злісне хуліганство, умисне знищення або пошкодження державного, колективного майна чи індивідуального майна громадян, що спричинило тяжкі наслідки і ін. [3, с. 35-37].

Отже, органи поліції відіграють важливу роль в питаннях забезпечення реалізації прав і свобод дитини. Вони виступають частиною юридичних гарантій по забезпеченню реалізації прав дитини. Діяльність поліції, відповідно до законодавства, максимально спрямована на ефективне створення необхідних умови для перетворення соціальних благ у практичну життєдіяльність конкретної особистості з метою профілактики і попередження правопорушення. Основними завданнями органами поліції це забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод, запобігання і припинення дій, які спрямовані на порушення даних прав.

В процесі забезпечення реалізації прав дитини, органи поліції зважаючи на неповну фізичну й соціальну зрілість

підлітків, їх обмежену право-дієздатність, здійснюють особливий захист їх прав та мають діяти неупереджено, з дотриманням законодавства. Ні одна виняткова обставина або вказівка посадових осіб не можуть бути підставою для будь-яких незаконних дій або бездіяльності поліції.

В Україні діє законодавство про захист прав дітей, але є і нагальна потреба в приведенні національного законодавства у відповідність з міжнародно-правовими актами стосовно прав дітей, необхідно посилити відповідальність державних органів та посадових осіб за незабезпечення реального захисту прав дітей [4, Ст. 141].

Враховуючи існуючі проблеми які виникають у процесі діяльності поліції з питань захисту прав дитини, назріла нагальна потреба у впровадженні комплексу заходів, щоб запобігти зростаючому погіршенню становища дітей. Для цього необхідно виробити стратегію соціально-економічного розвитку, яка б передбачала орієнтацію всіх сфер життєдіяльності держави на поліпшення умов життя, зокрема умов для праці, побуту, дітородної діяльності та інше.

Для вирішення питань щодо захисту дітей необхідно провести такі заходи:

- втілити у норми національного законодавства та впровадити у життя вимоги і принципи, закладені в міжнародно-правових актах про права дитини;

- ввести в практику проведення обов'язкової попередньої експертизи соціальних наслідків прийняття законів та державних рішень щодо забезпечення благополуччя дітей;

- забезпечити духовно-морального розвитку населення, виховання патріотизму, високої політичної культури та трудової моралі, використання енергії та зусиль громадян у суспільне корисних справ;

- поліпшити роботу з підлітками, схильними до правопорушень, надавати їм соціальну допомогу та підтримку, сприяти їх соціальній реабілітації;

- підвищити рівень організації змістовного дозвілля, різноманітної роботи за інтересами, впровадити нові методи виховної роботи ;

- створити реальні умови для матеріального забезпечення сім'ї та інше.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конвенція про права дитини від 27 вересня 1989 р. // Право України -1993.-№5-6.

2 Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII (із змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2015 – №40-41, Ст. 379.

3. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. – [4-те вид., переробл. та допов.] / відп. ред. С. С. Яценко. – К. : А.С.К., 2006. – 848 с.

4. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.